

2020 – ANUL IORGA, ANUL SĂMĂNĂTORIȘTILOR (X):

Maria Cunțan, cântăreața tristeții și a singurătății! - La Gura-Rîului -
Desbrăcați de-a lumii rele - Într'un album - Sfaturi - Andrei "Cel dintâiu"!

cantăreața tristeții și a singurătății!

Maria Cunțan Desbrăcați de-a lumii rele
Și de-al vieții greu tumult,
Ne 'ntîlnim seara la stele
Să visăm ca mai de mult ...

Nu orice laudă se potrivește cu ori-ce om...

... O făclie priveghează
Licărind la căpătâiu,
Ear pe lespede de marmor
Stă "Andrei" și – "Cel dintâiu".

Copil ești încă dragă O carte este viața
Și nu știi viața ce-i! Și mâna ta-'i condei.

Tot scrii în ea cu sânge
Al vieții tale mit,
Când nu mai ai ce plânge
Povestea s'a sfîrșit

Pentru ce te mai plângi iară
De-ale lumii prietenii; ...

șagunism - tribunism - sămănătorism

prin cultură
un organism social!
La Gura-Rîului

1862

Maria Cunțan
Sfaturi 1935

Anul Iorga
Anul sămănătorilor

Pleu
Patruț

Pentru a cunoaște pe „cântăreața tristeții și a singurătății” - tribunista Maria Cunțan - am cercetat „Tribuna” (Sibiu) din anul 1891, descoperind în nr. 223 din 6/18 Octomvrie, poezia „Pelerinagiul la Kevlaar”, o traducere a poeziei cunoscutului poet german Heinrich Heine, reprezentant de seamă a liricii romantice universale. Din lucrarea apărută în „Seria Personală” - realizată de Gabriela Dubenschi (2007) - aflăm că în casa din Sibiu (ulița Poplăcii, azi str. Tribunei, nr. 5), se organizau seri literare și muzicale, la care participau scriitorii tribuniști, aici cunoscându-i pe George Coșbuc, Ioan Russu-Șirianu, studenții Octavian Goga, Ilarie Chendi (și mulți alții), cei care o vor sprijini în colaborarea la marile reviste românești. Pe Maria Cunțan o regăsim atât la înființarea „Reuniunii Române de Muzică din Sibiu”, dar și în „Societatea Scriitorilor Români” (1909). Din 1915, o găsim în București, unde se mută cu sprijinul prof. Ion Bianu, locuind la azilul „Domnița Bălașa”. În onoarea ei, societatea „Unirea Culturală a Femeilor Române” a organizat la Ateneul Român (în 8 septembrie 1915) festivalul „D-rei Maria Cunțan”, prezentarea fiind făcută de scriitoarea Constanța Hodoș.

În memoria poetei reproducem poezia ei apărută în “Sămănătorul anul II – no 31 din 3 august 1903”: „Desbrăcați de-a lumii rele”: «Desbrăcați de-a lumii rele/ Și de-al vieții greu

tumult,/ Ne ’ntîlnim seara la stele/ Să visăm ca mai de mult./Sficios, îmi întinzi mîna,/ Tremurînd, -
îți dau pe-a mea;/ Picură ’ntre plopi fintîna;/ Uite: a căzut o stea.

Două umbre rătăcite/ Înlemnit-au între brazi:/ Eu, cu mînile ’mpletite,/ Tu cu lacrimi pe obraz.

Maria Cunțan»

În memoria mitropolitului Șaguna, Maria Cunțan a scris o poezie memorabilă, pe care toți tinerii din comuna Rășinari ar trebui să o cunoască: «”**Andreiu**”.

Brazii codrului făcut-au/ Templului umbros ocol/ Straje-i țin doi lei de petură/ Al mării drept simbol./ O făclie priveghiază,/ Licărind la căpătâiu,/ Er pe lespede de marmor/ Stă “Andrei” și – “Cel dintâiu”.

*Dorme – de un pătrar de secol/ Sub capela – dintre brazi,/ Cel-ce ne-a trezit din noapte,/ Și ne-a dat tot ce-avem azi-/ Dor visează-despre vieța/ Celor care l’au pierdut?/ Pentru care și-ar fi dată/ Zece vieți- de-ar fi avut./ Lacrimi de rășină arsă/ Pică pe ’nvechitul mur,/ Pare c’ar pica în barbă/ La moșnegi cu capul sur/ Dinspre vale s’aud glasuri/ Prin “aminurile” – rupte/ E poporul care- vine,/ Să-i dea vieță – pentru lupte./ O făclie priveghează/ Licărind la căpătâiu,/ Ear pe lespede de marmor/ Stă “Andrei” și – “Cel dintâiu”. **M. Cunțanu.**»*

Reproducem poezia “**La Gura-Rîului**”, care ar trebui să amintească tuturor gurenilor de vechea civilizație a apei:

«Mi-e dor nespus/ S’ascult al apei ropot,/ S’aud în sat/ Tocitul glas de clopot,/ La gura-rîului/ Să șed uitată;/ Să mai trăesc/ Vieța mea de-odată./ În feregă la mal/ Să-’mi aștern patul./ Din vârful înalt de deal/ Prin neguri să văd satul./ Să vină seara ’n sat/ Turma săturată,/ Să mai trăesc .../ Vieța mea de-odată./ Mi-e dor să trec/ În fuga mare podul,/ Mi-e dor, mi-e dor/ De casa cu polmodul,/ La gura-rîului/ Să șed uitată/ Să mai trăesc/ Vieța mea de-odată.

Pentru toți copiii, propunem cunoașterea poeziei “**Într’un album**”:

*«Copil ești încă dragă/ Și nu știi viața ce-i!/
O carte este viața/ Și mâna ta-’i condei./ Tot scrii în ea cu sânge/ Al vieții tale mit,/ Când nu mai ai ce plânge/ Povestea s’a sfîrșit.»*

Să revedem și poezia “**Sfaturi**”:

«Pentru ce te mai plîngi iară/ De-ale lumii prietenii;/ Ești bogat din cale-afară,/ Ești bogat fără să știi./ Zici că soarta nu ți-e mamă,/ Zici că lumea nu ți-e sor;/ Oare nu ești tu de vină,/ Fost-ai tu copilul lor?/ Tocmai cum la nună ’n Cana/ S’a făcut din apă vin,/ Poate-i scris să-ți afli mana/ În păharul cu venin./ Nu te mai uita la locul/ Unde-ai plâns așa cu foc;/ N’a trecut pe-aici norocul,/ Căci ce trece nu-i noroc./ Dar noroc e ce-ți rămâne/ Și ce tot cu tine-a fost:/ Mînile cari îți dau pâne/ și Iubire și-adăpost./ Dacă nu poți da pomană/ Pentru ei-un vis de om,/ Atunci –n’ ai fost decât vană/ Și iubirea ta – fantom./ Rupe firul cel de ață./ Poesii să nu mai faci;/ Strînge-ți cântecele ’n brață/ Lângă vatra ta – și taci./ La care dorul toarce lin/ Sucindu-și fusul în aer,/ Pân’ n’o mai fi în furcă in/ Pân’ n’o fi pic de caer./ Te duci ... De pașii tăi mărunți/ Bătut e plaiul veșted./ Te duci ... Întâi peri cărunți/ Mi-au înflorit în creștet.»

La comemorarea a 85 de ani de la stingerea ei din viață - la sanatoriul Filaret (25 noiembrie 1935) -, amintim că pe ultimul ei drum a însoțit-o și scriitorul Nicolae Iorga. Să revedem gândurile Aidei Vrioni: „Poeta atât de nefericită în viață, a plecat dintre noi calmă și senină, împodobită cu florile regale trimise de Augusta sa Protectoare de totdeauna”.

Nicolae Iorga scria articolul „**Andrei Șaguna**”, apărut în revista literară săptămânală „**SĂMĂNĂTORUL**” – anul al II-lea , vol. III, nr. 50 din 18 decembrie 1903: «**ANDREI ȘAGUNA**. Cu prilejul zilei de Sf. Andrei, o parte din Romîניה de dincolo – aș fi dorit să pot zice: toată, căci vrednicia omenească și meritele față de neam nu pot fi umbrite în mintea oamenilor cu o cultură modernă de deosebiri confesionale – a comemorat prin scrieri și cuvinte pe Andrei Șaguna, Mitropolit al Romînilor neuniți din Ardeal și Ungaria, baron din grația Împăratului, și din mila lui Dumnezeu, unul din marii binefăcători ai națiunii sale. Cei de peste munți au dovedit astfel încă odată puțința lor de a fi recunoscători, pe care, precum se știe cu prisos, n'o împărtaşim cu dînșii. Puține nume sînt așa de populare în Ardealul românesc ca al lui Șaguna. Chipul lui cu ochii străbătători și largă barbă răsfirată e în mintea tuturor, și în conștiința generală, mult mai simțitoare și mai statornică acolo, a intrat faptul definitiv că acest maiestos bătrîn a fost de pe Scaunul său de episcop, ca de pe un tron de rege, un cîrmuitor de oameni și un îndreptător al vremurilor, - căroră nu li s-a supus ca exemplarele obișnuite ale omenirii, ci le-a întors de pe povîrnișul lor spre culmea lui. Cît se va vorbi limba noastră pe cealaltă clină a munților părinți, Ardeleanu de legea Răsăritului – și poate mîne și cel unit cu Roma – va ținea minte acest fapt. **Nu orice laudă se potrivește cu ori-ce om**, și cele pe care le aruncă o admirație, fie și sinceră, care nu-și găsește cuvintele, cununile banale de la capul tuturor morților, nu se potrivesc decît cu acei ce nu merită o adevărată și deosebită laudă. Totuși Șaguna a avut din bielșug parte de dînsele. **Un scriitor n'a fost, - cu toate că a scris, și încă mult**. Era fără îndoială un om învățat, de o cultură care întrecea cu mult pe a clericilor neuniți pe cari a ajuns să-i păstorească. **Dar cărțile sale n'au o valoare durabilă și nici-o frumuseță nu s'ar putea descoperi în ele**. Cînd îl pune cineva alături cu Timotei Cipariu, canonicul din Blaj, gramatic și istoric, deschizător de cale în studiul limbii românești, spirit neobișnuit de bine hrănit prin cunoașterea întregii literaturi, nouă și vechi, sacre și profane, minte originală și îndrăzneată, - înțelege răpede că temeiul vieții și al faimei acestui om trebuie căutat aiurea. Scrierile lui Șaguna au fost mai ales pentru întăia învățatură a celor mulți și represintă, venind de la înălțimea sa, **mai mult un puternic îndemn decît un monument**.»

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2020-anul-iorga-anul-samanatoristilor-x-maria-cuntan-cantareata-tristetii-si-a-singuratatii-150876.html>

← → ↻ 🏠 <https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2020-anul-iorga-anul-samanatoristilor-x-maria-cuntan-cantareata-tristetii-si-a-singuratatii-150876.html> 📄 📁 ☆ ⚙️ 🔍 🌐 ⋮

Tribuna
Dintotdeauna pentru totdeauna!

Eveniment Actualitate Stiri de pe strada mea Sport Cultura Sanatate Timp liber Tribuna femeilor Descopera lumea

2020-Anul Iorga, anul sămănătoriștilor (X): Maria Cunțan, cântăreața tristeții și a singurătății!

Marius HALMAGHI 📅 08.03.2020 22:53 📄 209 vizualizari 💬 0 comentarii

În: *Tribuna*, 08 martie 2020